

**Міжнародні науково-практичні інтернет-конференції
юридичного та історичного спрямування**

**Актуальні дослідження правової та
історичної науки
Випуск 8**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

www.lex-line.com.ua
Юридична лінія

13 грудня 2018 р.

**УКРАЇНА
Тернопіль
2018**

Актуальні дослідження правової та історичної науки (випуск 8):
матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції /
Збірник тез доповідей: випуск 8 (м. Тернопіль, 13 грудня 2018 р.). -
Тернопіль, 2018.- 143 с.

УДК 340 (063)
ББК 67.0я43

ISSN 2617-2364

В роботі зібрані кращі доповіді з юридичних та історичних питань, які
оприлюднені на інтернет-сторінці www.lex-line.com.ua.

*Збірник матеріалів науково-практичної інтернет-конференції
включаються до наукометричної бази даних "PIHЦ/RSCI".*

Адреса оргкомітету:
46010, м. Тернопіль, а/с 1079
тел. +380979074970
E-mail: lex-line@ukr.net

Оргкомітет міжнародної науково-практичної інтернет-конференції не
завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно
збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками.
Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові
керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів
конференції посилання на джерело є обов'язкове.

ПРОКУРАТУРА ЯК ОРГАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ: РАДЯНСЬКИЙ ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД

Сухонос Віктор Володимирович

доктор юридичних наук, Сумський державний університет

Державний переворот, здійснений союзом більшовиків, лівих есерів та анархістів у 1917 р. поставив крапку на діяльності прокуратури як наглядового за дотриманням законності органу. Більше того, прагнучи подолати опір населення колишньої Російської імперії наказам більшовицької влади (ліві есери, після свого повстання у 1918 р., взагалі перестали співпрацювати з більшовиками, а анархісти лише інколи йшли на тимчасові союзи), остання розв'язала т. зв. «червоний терор». У свою чергу, це обернулося на подальшу ескалацію напруження та новий сплеск громадянської війни.

Звісно, про будь-яку законність в ті часи говорити було недоречним. І хоча більшовики на VI Всеросійському Надзвичайному з'їзді рад своєю постановою «Про точне дотримання законів» закликали усіх громадян Республіки, усі органи та всіх посадових осіб до якнайсуворішого дотримання законів РСФРР [6], проте ситуація залишилася незмінною: в умовах громадянської війни будь-яка законність поступалася місцем «революційній доцільності», тобто, фактично, організованому більшовиками державному свавіллю.

З початком НЕПу питання зміцнення законності набуло такої гостроти, що на це був змушений звернути увагу й лідер більшовиків В. Ленін: «Чим більше ми переходимо до умов, які є умовами міцної та твердої влади, чим далі йде розвиток цивільного обігу, тим нагальнішою є необхідність висунути тверде гасло здійснення більшої революційної законності...» [5, с. 329].

Утім, усі ці побажання так і залишилися суто формальними, тим більше, що й спеціалізованого органу, основним завданням якого склав би нагляд за точним проведенням цих указівок у життя, у радянської влади того періоду ще не було. Нагляд же за законністю виконували, зокрема, Робоче-селянська інспекція, суди, відділи юстиції виконкомів Рад, тобто органи, для яких зазначений нагляд не належав до числа головних функцій.

Саме тому, у січні 1922 року на IV з'їзді працівників юстиції питання утворення спеціалізованого наглядового органу було поставлене на обговорення. За результатами роботи з'їзду ідея утворення прокуратури набула концептуального вираження. Зокрема, з'їзд одноголосно висловився за утворення прокуратури та ліквідацію відділів юстиції виконкомів. При цьому, прокурор повинен був призначатися та

відкликатися центром, мати в губвиконкомі лише дорадчий голос і не залежати від відділів юстиції там, де вони ще залишалися [3, с. 392].

Навесні 1922 р. Народний комісаріат юстиції подав до уряду проект створення прокуратури, на яку пропонувалося покласти функції нагляду за законністю, нагляд за діяльністю слідчих органів і підтримання обвинувачення у трибуналах.

Звісно, такий проект не міг не викликати певних заперечень. Зокрема, Л. Каменєв, Г. Зинов'єв та О. Риков, які розглядали законність лише як неминучий придаток дозволених радянською владою у період НЕПу капіталістичних відносин і протиставляли їй «революційну доцільність», виступили проти створення прокуратури як спеціального органу нагляду за законністю. До деякої міри ці погляди підтримали й представники т. зв. «робочої опозиції» [7, с. 55–58].

Ще на початку обговорення питання щодо прокуратури на третій сесії ВЦВК дев'ятого скликання супротивники прокуратури висловилися і в питанні щодо її взаємовідносин із органами місцевої влади. Зокрема, у своїх виступах опоненти централізації прокуратури посилялися, за словами М. Криленка, на п. 4 постанови VIII з'їзду Рад про взаємовідносини центральних та місцевих органів, що центральні відомства ведуть свої справи через місцеві Ради та їхні відділи, ліквідуючи непідвідомчі місцевим радам відділи та спеціальні управи [1, с. 24–25]. Інші заперечення стосувалися того, що прокурор не повинен перебувати поза системою місцевого будівництва, адже відірваність прокурора від місцевої влади, за словами П. Когановича, зробить його «слабким, хитким, нічого не вартим» [2, с. 4]. Інша точка зору полягала у тому, що незалежна від місцевої влади прокуратура являтиме собою надбудову над виконками [2, с. 16], насаджуваний «зверху» контроль над ними, спробу у новій формі проводити т. зв. «главкізм» [2, с. 11], а то і створення «юридичної держави», яка буде існувати паралельно «державі господарській» [2, с. 3]. П. Смидович взагалі вважав саму назву «прокуратура» одіозною, а тому пропонував замінити її на щось на кшталт «укріпзаку» [2, с. 11] (укріплення законності).

Були й страхи, що прокуратура матиме всеохоплюючу владу, яка контролюватиме діяльність усіх радянських установ [2, с. 1].

Намагаючись захистити проект, голова ВЦВК М. Калінін, заявив: «Ми хочемо законність зробити чинником державного будівництва... Організація прокуратури і є одним із способів, однією з можливостей виховати законність в органах влади... залучити комуністичну законність до свідомості кожного громадянина Радянської Республіки» [2, с. 17].

Однак, більшість членів комісії ВЦВК, до якої сесією було передано проект, усе ж таки висловилися як проти надання прокуророві права

опротестовувати постанови місцевих органів влади, так і проти самої централізації прокуратури [3, с. 393–394].

Щоб змінити зазначену ситуацію, знадобилося втручання В. Леніна. У своєму листі до Й. Сталіна лідер більшовиків рішуче виступив проти пропозицій комісії ВЦВК. «Законність, – писав він, – не може бути калузькою та казанською, а повинна бути єдиною всеросійською і навіть єдиною для усієї федерації радянських республік... Прокурор має право та зобов'язаний робити лише одне: слідкувати за встановленням справді одноманітного розуміння законності в усій республіці, незважаючи на будь-які місцеві відмінності і всупереч будь-якому місцевому впливу» [4, с. 198].

В. Ленін запропонував членам ЦК ВКП(б) «відкинути у даному випадку «подвійне» підпорядкування, встановити підпорядкування місцевої прокурорської влади лише центрові і зберегти за прокурорською владою право та обов'язок опротестовувати усі та усілякі рішення місцевої влади з точки зору законності цих рішень чи постанов, без права призупиняти останні, а з виключним правом передавати справу для вирішення до суду» [4, с. 201].

З урахуванням цього, III сесія ВЦВК прийняла Положення про прокурорський нагляд, згідно якого прокуратура набула централізованих рис.

Література:

1. III сессия Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета IX созыва (12 – 27 мая 1922 г.): [Стенографический отчет]. Бюллетень № 2. – М.: Издание ВЦИК, 1922. – 36 с.
2. III сессия Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета IX созыва (12 – 27 мая 1922 г.): [Стенографический отчет]. Бюллетень № 3. – М.: Издание ВЦИК, 1922. – 36 с.
3. История советского государства и права: в 3 кн. / [под ред. А. П. Косицина и др.] – М.: Наука, 1968–1985. – Кн. 2: Советское государство и право в период строительства социализма (1921–1935 гг.) / [ред.: Е. А. Скрипилев, С. С. Иванов, В. М. Курицин и др.]. – 1968. – 622 с.
4. Ленин В. И. О «двойном» подчинении и законности / В. И. Ленин // Ленин В. И. Полное собрание сочинений: в 55 т. / В. И. Ленин. – [5-е изд.]. – М.: Издательство политической литературы, 1965–1975. – Т. 45: март 1922–март 1923. – 1970. – С. 197–201. – (Институт марксизма-ленинизма при ЦК КПСС).
5. Ленин В. И. О внутренней и внешней политике Республики: Отчет ВЦИК и СНК 23 декабря 1921 г. / В. И. Ленин // Ленин В. И. Полное собрание сочинений: в 55 т. / В. И. Ленин. – [5-е изд.]. – М.: Издательство

политической литературы, 1965–1975. – Т. 44: июнь 1921 – март 1922. – 1970. – С. 291–329. – (Институт марксизма-ленинизма при ЦК КПСС).

6. О точном соблюдении законов : Постановление VI Всероссийского Чрезвычайного Съезда Советов Рабочих и Крестьянских Депутатов от 8 ноября 1918 г. // Собрание узаконений и распоряжений Рабочего и Крестьянского правительства. – 1918. – № 90. – Ст. 908.

7. Шапко В. М. В. И. Ленин – создатель социалистической законности / Валерий Макарович Шапко. – М. : Издательство политической литературы, 1965. – 141 с.

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПЕРЕСЕЛЕНСЬКОЇ АКЦІЇ 1944-1946 РОКІВ ТА ОПЕРАЦІЇ «ВІСЛА» В СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ухач Володимир Васильович

студент юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету

З-поміж форм і методів репресивно-каральних сил у боротьбі з українським національно-визвольним рухом сучасна вітчизняна історіографія належне місце відводить і депортаційним процесам. Вважаємо, що у дослідженні цієї трагічної сторінки історії українського і польського народів науковцям необхідно використовувати міждисциплінарний підхід, методологічний інструментарій історії, права, політології, соціології.

Ми поставили за *мету* охарактеризувати сучасні підходи науковців до окремих питань переселенської акції 1944-1946 років та проведеної поляками операції «Вісла» у 1947 році.

Слід наголосити, що досі залишаються дискусійними питання періодизації переселенської акції, а також термінології, у частині її характеру – репатріаційного чи депортаційного. Дефініційна поліфонія спричинює різні підходи науковців до аналізу цих процесів, при цьому переважна більшість дослідників не прагне у співпраці з правниками внести ясність у термінологічне тлумачення.

Більшість сучасних істориків, як стверджує І. Мищак, стосовно переселенської акції 1944-1946 років та проведеної поляками в 1947 році акції «Вісла» щодо виселення українців на північні і західні землі Польщі вживають термін депортації, вказуючи на насильницьке виселення людей з місць їх постійного проживання. Водночас польські колеги в аналізі вище заявлених питань послуговуються терміном виселення, вживаючи

ЗМІСТ

Теорія держави і права. Філософія права

<i>Ващук Микола Миколайович</i> ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВО-КАПЕЛАНСЬКОЇ СЛУЖБИ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД.....	3
<i>Гдичинський Віталій Богданович</i> ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОЗНАКИ ПРАВОВИХ ПАРАДИГМ.....	6
<i>Іванчишин Роман Ігорович</i> ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ.....	8
<i>Копиленко Поліна</i> ПРАВОВА СТРАТЕГІЯ ЯК ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ПРАВОВИЙ КУРС ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	12
<i>Корольова Олена Анатоліївна, Шилінгов Володимир Сергійович</i> ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЗЛОВЖИВАННЯМ ПРАВОМ.....	14
<i>Сорока М.</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРАВОРОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВО».....	17
Конституційне право. Конституційне процесуальне право. Адміністративне право. Адміністративне процесуальне право. Митне та податкове право. Міжнародне право. Муніципальне право	
<i>Галстян Араксія Гагіківна, Лазарева Наталя Михайлівна</i> ПЛАН ВЕРС: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	20
<i>Гуйван Петро Дмитрович</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕНІСТЬ ПРАВОВОЇ НОРМИ.....	23
<i>Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна, Раззакова Ирода, Мустафакулов Дилшод, Акрамова Муаззам</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОНЦЕПЦИИ АДМИНИСТРАТИВНОЙ РЕФОРМЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	28

<i>Орлова Валерія Владилєнївна</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ.....	35
<i>Прядко Альона Олегівна</i> АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ТА СУДОВОЇ ПРАКТИКИ СТОСОВНО СПЛАТИ ПОДАТКУ НА РЕПАТРІАЦІЮ.....	39
<i>Прядко Альона Олегівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕУЛЮВАННЯ ВИБОРІВ ДО МІСЦЕВИХ ПАРЛАМЕНТІВ У КОРОЛІВСТВІ ІСПАНІЯ.....	41
<i>Сергієнко Аліна Анатоліївна</i> ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДОБРОВІЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД».....	43
<i>Хомяк Ольга Володимирівна</i> СОЦІАЛЬНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ.....	46
Цивільне та сімейне право. Цивільне процесуальне право. Комерційне право. Житлове право. Зобов'язальне право. Міжнародне приватне право. Трудове право та право соціального забезпечення	
<i>Баранчикова Олександра Ігорівна</i> ШЛЮБ ТА ШЛЮБНО-СІМЕЙНІ ВІДНОСИН ЯК КАТЕГОРІЇ СІМЕЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	49
<i>Заєць Вікторія Валеріївна</i> РОБОТОДАВЕЦЬ ТА ЙОГО РОЛЬ У СИСТЕМІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ.....	53
<i>Катерезюк Діана Сергіївна</i> ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	57
<i>Кемська Світлана Олександрівна</i> УСИНОВЛЕННЯ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ.....	59
<i>Кирик Уляна Петрівна</i> ПРО ПРАВОВУ ПРОЦЕДУРУ ВИРІШЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ.....	61
<i>Колякіна Віолетта Олександрівна</i> ЩОДО ВИДІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	64
<i>Міщук Олена Миколаївна</i> ПРО СУЧАСНИЙ ПРАВОВИЙ СТАТУС ТРУДОВОЇ КНИЖКИ В УКРАЇНІ.....	68

Москаль Оксана Миколаївна ЗАБРАННЯ ДИТИНИ У БАТЬКІВ, ЯК ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО ПРАВА ДИТИНИ.....71

**Кримінальне право. Кримінальне процесуальне право.
Криміналістика. Криминологія. Кримінально-виконавче право.
Медичне право. Судові та правоохоронні органи. Адвокатура**

Кривченко Дарія Сергіївна РЕЙДЕРСТВО В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....75

Палешник Богдан Євгенійович КОРУПЦІЙНІ СХЕМИ У СФЕРІ СПОРТУ.....77

Сароян Марія Артемівна ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....79

Тертиця Ангеліна Вадимівна СУЧАСНИЙ СТАН ЗЛОЧИННОСТІ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ.....81

Чумак Анастасія Сергіївна ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ.....83

Шевченко Ольга Олександрівна ДО ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ І МОТИВАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....86

Шпіляревич Вікторія Вікторівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДТРИМУЮЧИХ ЗАХОДІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ І ПРАВОВА ПРИРОДА.....88

Господарське право. Господарське процесуальне право. Екологічне право. Земельне право. Аграрне право. Фінансове право. Банківське право

Горобець Марина Ігорівна ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ: МЕХАНІЗМИ ЇХ УСУНЕННЯ.....92

Ковальова Олександра Олександрівна ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ
ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....95

Плаксій Тетяна Геннадіївна ГАРАНТІЇ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ,
ЗАПОДІЯНОЇ ПОРУШЕННЯМ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН.....98

**Право інтелектуальної власності та його захист. Інформаційне право.
Інформаційні технології**

Гортинич Людмила Ігорівна ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА В
УМОВАХ ЗАРОДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА.....101

Таран Ірина Іванівна ЗАХИСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ.....102

Історія держави і права. Історія політичних і правових вчень

Гурзель Юлія Вікторівна ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСТВА В
ЗАКОНОДАВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ «ПЕРШОЇ», «ДРУГОЇ» УНР ТА
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.....105

Коленко Віталій Дмитрович ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ.....109

Максименко Олександра Сергіївна ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОЛІТИКО -
ПРАВОВОЇ ДОКТРИНИ ЧЕЗАРЕ БЕККАРІА: ПОГЛЯД
СУЧАСНОСТІ.....113

Роїк Мар'яна Миколаївна ПРОБЛЕМАТИКА ПОГЛЯДІВ ШАН ЯНА –
ОСНОВОПОЛОЖНИКА ШКОЛИ ЛЕГІСТІВ.....117

Сухонос Віктор Володимирович ПРОКУРАТУРА ЯК ОРГАН
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ: РАДЯНСЬКИЙ ІСТОРИКО-
ПРАВОВИЙ ДОСВІД.....120

Ухач Володимир Васильович ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ПЕРЕСЕЛЕНСЬКОЇ АКЦІЇ 1944-1946 РОКІВ ТА ОПЕРАЦІЇ «ВІСЛА» В
СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....123

Історія становлення української державності

Сухонос Володимир Вікторович ВІЙСЬКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КИЇВСЬКОЇ РУСИ: СУСПІЛЬНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ СТАТУС.....127

Ухач Василь Зіновійович АНТИРАДЯНСЬКЕ ПОВСТАННЯ ОУН (ЖОВТЕНЬ 1939 – ЛИПЕНЬ 1941 РОКІВ) : ВІЗІЇ СУЧАСНИХ НАУКОВЦІВ.....129

Яковлев Ігор Васильович ПРО ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ І. ДРАЧА НАПРАВЛЕНУ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....134

Історія країн світу та міжнародні відносини

Левикін Володимир Валерійович РАДЯНСЬКІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ГАЗЕТИ ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ПОЛОН (1940-І РОКИ).....136